

3. Υλοποίηση μαθημάτων

Η επιτυχής εφαρμογή ενός προγράμματος μικτής μάθησης απαιτεί συντονισμένο και συνεκτικό σχεδιασμό. Αυτό περιλαμβάνει τη σκέψη και τον προγραμματισμό των οικονομικών και τεχνικών πόρων, των ανθρώπινων πόρων, του προγραμματισμού των μαθημάτων, της διδασκαλίας και της υποστήριξης των φοιτητών. Η συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς και η συνεχής αξιολόγηση είναι απαραίτητη για την επιτυχή εφαρμογή του προγράμματος μικτής μάθησης.

3.1. Προετοιμασία πριν από την εκπαίδευση

Η προετοιμασία για την εκπαίδευση διαρκεί συνήθως πέντε έως δέκα ημέρες, αλλά κάποια προηγμένη εκπαίδευση μπορεί να διαρκέσει έως και είκοσι ημέρες. Εάν η εκπαίδευση θα διαρκέσει δύο ημέρες, θα χρειαστείτε τουλάχιστον τέσσερις ημέρες για την προετοιμασία και τουλάχιστον δέκα ημέρες για την προχωρημένη εκπαίδευση. Η διάρκεια του χρόνου προετοιμασίας εξαρτάται επίσης από την εμπειρία του εκπαιδευτή.

Στην αρχή της προετοιμασίας για την εκπαίδευση, θα πρέπει να λάβετε υπόψη σας:

- **Στόχος της κατάρτισης:** Ποιος είναι ο στόχος της κατάρτισης; Ποιο είναι το περιεχόμενο της κατάρτισης; Τι θα μάθουν οι εκπαιδευόμενοι; Θα πρέπει να σκεφτείτε πώς θα μετρήσετε τους στόχους μετά την κατάρτιση.
- **Ακροατήριο-στόχος:** Ποιο είναι το κοινό-στόχος σας (επίπεδο εκπαίδευσης, υπόβαθρο, ηλικία, φύλο, μητρική γλώσσα των εκπαιδευομένων, πολιτισμικές διαφορές...);
- **Μέγεθος ομάδας:** Πόσοι συμμετέχοντες θα παρακολουθήσουν την κατάρτιση; Σκεφτείτε τον τόπο διεξαγωγής της κατάρτισης, τη βοήθεια κ.λπ. Όταν έχετε ομάδες μέχρι δέκα εκπαιδευόμενους δεν χρειάζεστε βοήθεια, αλλά όταν η ομάδα είναι μεγαλύτερη, σκεφτείτε την υλικοτεχνική υποστήριξη. Εάν η ομάδα σας έχει περισσότερους από είκοσι εκπαιδευόμενους, πρέπει να σκεφτείτε την εκπαιδευτική βοήθεια.
- **Παράγοντες επιτυχίας/αποτυχίας:** Θα πρέπει να συντάξετε έναν κατάλογο των παραγόντων που επηρεάζουν την εκπαίδευσή σας (τεχνικά ζητήματα, προβλήματα υγείας, δύσκολοι εκπαιδευόμενοι, προβλήματα που σχετίζονται με τον χρόνο κ.λπ.) Για κάθε έναν από τους παράγοντες, σκεφτείτε τη λύση.

Ένας τρόπος για να σχεδιάσετε την κατάρτιση είναι να λάβετε υπόψη σας τα έξι βήματα του κύκλου Kern για την ανάπτυξη προγραμμάτων σπουδών.

- Αρχικά, πρέπει να προσδιορίσουμε το πρόβλημα.
- Να πραγματοποιήσουμε στοχευμένη αξιολόγηση των αναγκών.

- Όταν λάβουμε τις βασικές πληροφορίες, μπορούμε να διατυπώσουμε στόχους και μαθησιακούς στόχους.
- Στη συνέχεια, επιλέγουμε εκπαιδευτικές στρατηγικές.
- Σκεφτόμαστε την εφαρμογή και Αξιολόγηση και ανατροφοδότηση.

Όταν σχεδιάζετε την εκπαίδευση, πρέπει να εξετάσετε τόσο την παραδοσιακή όσο και την ηλεκτρονική διδασκαλία. Το διαδικτυακό μέρος απαιτεί την εξέταση της διαθέσιμης τεχνικής υποστήριξης. Είναι σημαντικό να εξετάσετε την τεχνική υποδομή (υλικό και λογισμικό), η οποία πρέπει να είναι προσβάσιμη σε όλους τους συμμετέχοντες. Εξετάστε τη χρήση ανοικτών πηγών (Moodle, Mahara κ.λπ.).

Θα πρέπει να υπάρχει ένα κοινό νήμα ή ένα κατευθυντήριο θέμα που θα βοηθήσει στην πλοήγηση στο πρόγραμμα σπουδών και θα δώσει στους εκπαιδευτικούς και τους εκπαιδευόμενους μια ευρύτερη εικόνα όλων των δραστηριοτήτων (πρόσωπο με πρόσωπο και σε απευθείας σύνδεση).

Εξετάστε το ενδεχόμενο συνδυασμού μιας ποικιλίας διαφορετικών μεθόδων και ρυθμίσεων διδασκαλίας. Μια ποικιλία μεθόδων διδασκαλίας μπορεί να οδηγήσει σε πιο επιτυχημένη μάθηση. Οι ακόλουθοι συνδυασμοί διαδικτυακής και δια ζώσης μάθησης είναι δυνατοί:

- Διαδικτυακό μέρος ως προετοιμασία για ένα μάθημα πρόσωπο με πρόσωπο (flipped classroom)
- Διαδικτυακό μέρος ως συνέχεια του δια ζώσης μέρους
- Διαδικτυακά στοιχεία κατά τη διάρκεια του δια ζώσης μαθήματος

Μέρη του παραδοσιακού και του διαδικτυακού προγράμματος σπουδών, οι μαθησιακοί στόχοι, οι μέθοδοι διδασκαλίας και η (διαμορφωτική και αθροιστική) αξιολόγηση πρέπει να ευθυγραμμίζονται και να συνάδουν με το χρησιμοποιούμενο μοντέλο.

Κατά το σχεδιασμό θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ακόλουθες αρχές:

- Ενεργοποίηση των μαθητών: Οι εκπαιδευόμενοι πρέπει να είναι ενεργοί πριν, κατά τη διάρκεια και μετά την κατάρτιση. Θα πρέπει να συμμετέχουν σε δοκιμαστικές (πilotικές) δραστηριότητες και μαθησιακά σενάρια. Η ανατροφοδότησή τους θα πρέπει να λαμβάνεται και να χρησιμοποιείται για την περαιτέρω βελτίωση και ανάπτυξη της κατάρτισης. Με τη συμμετοχή της ομάδας-στόχου κατά τη διαδικασία ανάπτυξης, είναι πιο πιθανό να ικανοποιήσετε τις ανάγκες των μελλοντικών εκπαιδευομένων σας.
- Η κατάρτιση θα πρέπει να είναι προβληματοκεντρική με προβλήματα της πραγματικής ζωής.
- Θα πρέπει να περιλαμβάνει επίδειξη νέων γνώσεων ή δεξιοτήτων.
- Οι εκπαιδευόμενοι θα πρέπει να είναι σε θέση να εφαρμόζουν τις νέες γνώσεις ή δεξιότητες.

- Οι εκπαιδευόμενοι θα πρέπει να έχουν κάποιο έλεγχο για το πότε, πού και πώς θα μάθουν.

3.2 Εφαρμογή της προπόνησης (τόνος, ρυθμός, φως, θερμοκρασία κ.λπ.)

Είναι καλή ιδέα να ξεκινήσετε την εκπαίδευση με κάποιες εκδηλώσεις κοινωνικοποίησης, όπως ένα icebreaker. Οι συστάσεις και τα icebreaker μπορούν να κάνουν μεγάλη διαφορά στη δυναμική της τάξης. Τα παγοθραυστικά είναι διασκεδαστικές δραστηριότητες που διευκολύνουν τους συμμετέχοντες να μοιραστούν τις απόψεις τους, να ανταλλάξουν ιδέες, να γνωριστούν μεταξύ τους και να κάνουν την τάξη πιο δεμένη. Μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν για να διευκολύνουν τη μετάβαση στη διαδικτυακή μάθηση και να εξοικειώσουν τους εκπαιδευόμενους με το διαδικτυακό περιβάλλον.

Κατά την προετοιμασία του εκπαιδευτικού υλικού, θα πρέπει να εστιάζετε σε:

- Υλικό κατάρτισης που είναι εύκολα κατανοητό. Η γλώσσα που χρησιμοποιείται πρέπει να είναι απλή. Αν είναι δυνατόν, αποφύγετε την πολυπλοκότητα, τις μακροσκελείς προτάσεις, τα πολλά κόμματα, τα διπλά αρνητικά, ακόμη και να μείνετε μακριά από τα αρνητικά κ.λπ.
- Εάν το υλικό είναι εκτενές, εξετάστε το ενδεχόμενο δημιουργίας πίνακα περιεχομένων. Ένας καλός πίνακας περιεχομένων διευκολύνει τους συμμετέχοντες να βρουν αυτό που ψάχνουν.
- Οι προβαλλόμενες διαφάνειες ή/και τα εκτυπωμένα φυλλάδια πρέπει να είναι ευανάγνωστα. Οι γραμματοσειρές πρέπει να είναι αρκετά μεγάλες και σαφείς, η αντίθεση κειμένου-φόντου κ.λπ. Σκεφτείτε ότι μερικές φορές τα λιγότερα είναι περισσότερα (διαφάνειες, κουκκίδες κ.λπ.).
- Σαφείς οδηγίες για τα φυλλάδια ασκήσεων (εάν τα χρησιμοποιείτε).

Για να κάνετε μια καλή παρουσίαση, είναι σημαντικό να δώσετε προσοχή σε:

- Να εξασφαλίσετε ποικιλία, ώστε οι συμμετέχοντες να μη χάσουν την προσοχή τους και να μην βαρεθούν. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί λαμβάνοντας υπόψη τα διαφορετικά μαθησιακά στυλ των συμμετεχόντων. Κάθε άτομο έχει τη δική του προσέγγιση στη μάθηση και το δικό του στυλ μάθησης. Ορισμένοι προτιμούν να μαθαίνουν μέσω υλικού που βασίζεται σε κείμενο, ενώ άλλοι προτιμούν να μαθαίνουν σε ένα διαδραστικό περιβάλλον. Και αυτό είναι το μεγαλύτερο πλεονέκτημα της μικτής μάθησης - μπορεί να δημιουργήσει μοναδικές, στοχευμένες και εξατομικευμένες μαθησιακές διαδρομές.
- Τα οπτικά στοιχεία που χρησιμοποιούνται πρέπει να είναι εύκολα ορατά και κατανοητά. Αυτό σημαίνει ότι η γραφή ή το σχέδιο σε ένα flipchart, έναν πίνακα, ένα μαυροπίνακα ή άλλα οπτικά βοηθήματα που χρησιμοποιούνται πρέπει να είναι σε

αρκετά μεγάλη γραμματοσειρά ώστε να είναι ορατά από το πίσω μέρος της αίθουσας. Οι διαφάνειες πρέπει να περιέχουν μόνο- δεν πρέπει να υπεισέλθετε σε λεπτομέρειες. Να είστε προσεκτικοί με τη χρήση των χρωμάτων, χρησιμοποιήστε μόνο μαύρο, μπλε και κόκκινο, καθώς αυτά τα χρώματα είναι πιο εύκολα ορατά. Μην χρησιμοποιείτε πολλά χρώματα σε ένα κείμενο, χρησιμοποιήστε τα μόνο για να τονίσετε σημαντικές πληροφορίες.

- Αποφύγετε τις μακροσκελείς ομιλίες, καθώς οι συμμετέχοντες δυσκολεύονται να παρακολουθήσουν την παρουσίαση και χάνουν γρήγορα το ενδιαφέρον τους. Το ανώτατο όριο για μια ομιλία είναι 30 λεπτά σε μια περίοδο. Μπορείτε να έχετε το πολύ επτά περιόδους ομιλίας ανά ημέρα. Για να σπάσετε τη μονοτονία των ομιλιών θα πρέπει να χρησιμοποιείτε άλλες εκπαιδευτικές μεθόδους, όπως ομαδικές συζητήσεις, διάφορες ασκήσεις κ.λπ.
- Η χρήση εργαλείων πολυμέσων έχει μεγάλο αντίκτυπο στο τι αποκομίζουν οι συμμετέχοντες από τη διάλεξη. Χρησιμοποιήστε τη συνομιλία μέσω βίντεο για να ενθαρρύνετε την κοινωνική πτυχή της μάθησης. Δημιουργήστε έναν κοινοτικό πίνακα συζητήσεων ή κάτι παρόμοιο που επιτρέπει στους συμμετέχοντες να αλληλεπιδρούν μεταξύ τους.

Οδηγίες για τον εκπαιδευτή:

- Ο εκπαιδευτής θα πρέπει να προετοιμάσει ένα σχέδιο συνεδρίας που θα περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με το τι πρέπει να γίνει, πότε πρέπει να γίνει και πόσο χρόνο θα διαρκέσει. Ο άπειρος εκπαιδευτής συνιστάται να προετοιμάσει ένα λεπτομερές σχέδιο συνεδρίας και να ελέγχει κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης ότι το σχέδιο ακολουθείται. Είναι πολύ σημαντικό να σχεδιάζονται ευκαιρίες για τη συμμετοχή των συμμετεχόντων.
- Η συναισθηματική και σωματική κατάσταση του εκπαιδευτή παίζει μεγάλο ρόλο στην παρουσίαση. Ένας εκπαιδευτής με αυτοπεποίθηση και χαλάρωση είναι συνήθως πιο επιτυχημένος. Αν η ατμόσφαιρα είναι χαλαρή, οι μαθητές διασκεδάζουν περισσότερο. Μια γνήσια και ισχυρή παρουσία είναι απαραίτητη σε μια προσέγγιση μικτής μάθησης.
- Η γλώσσα του σώματος, ο τόνος της φωνής και η γλώσσα (οι λέξεις που χρησιμοποιούνται) είναι το κλειδί για την επιτυχή εκπαίδευση. Η έρευνα δείχνει ότι το 55% της επιτυχημένης επικοινωνίας εξαρτάται από τη γλώσσα του σώματος, το 38% από τον τόνο της φωνής και μόνο το 7% από τις πραγματικές λέξεις που λέγονται.
- Ο εκπαιδευτής πρέπει να παραμένει σε επαφή με τους μαθητές. Δεν πρέπει να έχει την πλάτη του στο ακροατήριο, ακόμη και όταν γράφει σε πίνακα, μαυροπίνακα, flip-chart κ.λπ., διαβάζει από οθόνη ή χρησιμοποιεί δείκτη λέιζερ.
- Ο εκπαιδευτής πρέπει να βρίσκεται εκεί έξω με τους μαθητές, ώστε να μπορεί να παρατηρεί αν αυτοί πηγαίνουν πολύ γρήγορα ή αν έχουν πει κάτι που πρέπει να

επαναληφθεί. Ο εκπαιδευτής πρέπει να δίνει προσοχή στη γλώσσα του σώματος του μαθητή.

- Οι μεταφορές, οι ουσιαστικές, πλαισιωμένες ιστορίες λειτουργούν πολύ καλά στις διαλέξεις. Χρησιμοποιήστε τις για να επεξηγήσετε παραδείγματα.
- Εάν θα μιλάτε σε ξένη γλώσσα κατά τη διάρκεια της κατάρτισης, βεβαιωθείτε ότι οι γλωσσικές σας δεξιότητες είναι αρκετά καλές για να είναι επιτυχής η κατάρτιση.
- Αποφύγετε την αργκό, τα σχήματα λόγου και τις τοπικές ή πολιτιστικές αναφορές.
- Είναι σημαντικό να κάνετε ερωτήσεις και να ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να μιλήσουν και να κάνουν οι ίδιοι ερωτήσεις.
- Η ανατροφοδότηση είναι πολύ σημαντική για την αποτελεσματική μάθηση και θα πρέπει να παρουσιάζεται σε διαδικτυακές και δια ζώσης φάσεις. Ο καλύτερος τρόπος για την παροχή ανατροφοδότησης είναι το λεγόμενο σάντουιτς ανατροφοδότησης. Ξεκινήστε ευχαριστώντας τους για τις προσπάθειές τους και επισημαίνοντας τα καλά πράγματα. Στη συνέχεια, παρουσιάστε τις διαπιστώσεις σας σχετικά με τα πράγματα που πρέπει να βελτιωθούν και τον τρόπο βελτίωσής τους. Τέλος, κλείστε με μια θετική και ενθαρρυντική νότα. Να θυμάστε να μετριάσετε την κριτική, καθώς η υπερβολική κριτική έχει αρνητικό αποτέλεσμα. Η ανατροφοδότηση μπορεί επίσης να ενσωματωθεί σε δραστηριότητες αξιολόγησης.
- Να είστε προετοιμασμένοι για το χειρότερο αλλά να ελπίζετε για το καλύτερο.
- Σχεδόν σε όλες τις εκπαιδευτικές ομάδες, θα υπάρχει κάποιος που θα είναι δύσκολο να αντιμετωπιστεί. Ο "δύσκολος" συμμετέχων μπορεί να θέλει να διδάξει τον εκπαιδευτή, να επιδείξει τις γνώσεις ή την εμπειρία του ή να μιλήσει για την προσωπική του ζωή. Είναι σημαντικό να τους υπενθυμίζετε ότι εσείς είστε υπεύθυνοι. Ξεκαθαρίστε πότε είναι αποδεκτό να κάνουν ερωτήσεις ή παρατηρήσεις και πότε όχι. Μην επιτρέπετε στους συμμετέχοντες να γίνονται προσβλητικοί ή να πληγώνουν ο ένας τον άλλον. Μια τέτοια συμπεριφορά είναι απαράδεκτη και πρέπει να σταματήσει. Σε τέτοιες περιπτώσεις, είναι καλύτερο να μιλήσετε με τον παραβάτη πρόσωπο με πρόσωπο.

Το κλείσιμο της κατάρτισης είναι η αρχή, όχι το τέλος. Θέτει ερωτήματα στους συμμετέχοντες σχετικά με το τι έμαθαν, πώς να χρησιμοποιήσουν τις νέες γνώσεις τους και τι πρέπει να μάθουν ακόμη. Το κλείσιμο της κατάρτισης πρέπει να είναι λογικό.

- Ο εκπαιδευτής μπορεί να αποφασίσει να τερματίσει την εκπαίδευση εάν οι μαθησιακοί στόχοι έχουν επιτευχθεί. Μπορεί να το κάνει αυτό εάν οι μαθησιακοί στόχοι είναι σαφείς και εφικτοί.
- Ο εκπαιδευτής μπορεί να προετοιμάσει πρόσθετο υλικό για τους συμμετέχοντες. Το υλικό συνήθως περιλαμβάνει λίστες ελέγχου, πρότυπα για την εφαρμογή των γνώσεων, συμβουλές για περαιτέρω μάθηση.

Η εκπαίδευση μπορεί να περιλαμβάνει στο τέλος μια εξέταση (προφορική, γραπτή, μηχανογραφημένη).

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained here.